

FITXA TÈCNICA DE L'ASSIGNATURA

Dades de l'assignatura	
Nom complet	Didàctica del Coneixement del Medi
Codi	E000005469
Títol	Grau en Educació Infantil
Impartit a	Grau en Educació Infantil [Tercer Curs] Grau en Educació Infantil i Grau en Educació Primària [Tercer Curs]
Nivell	Reglada Grau Europeu
Quadrimestre	Anual
Crèdits	6,0
Caràcter	Bàsic
Departament / Àrea	Centre d'Ensenyament Superior Alberta Giménez (CESAG)
Responsable	Dra. Concepció Bauçà de Mirabò i Blanca Ribas Villalta
Horari	Pàgina web
Horari de tutories	Pàgina web

Dades del professorat	
Professor	
Nom	Concepció Bauçà de Mirabò Gralla
Departament / Àrea	Departament de Didàctiques Específiques
Correu electrònic	cbaucamirabo@cesag.comillas.edu

DADES ESPECÍFIQUES DE L'ASSIGNATURA

Contextualització de l'assignatura
Aportació al perfil professional de la titulació
<p>El medi és la realitat en la qual s'aprèn i sobre la qual s'aprèn. Per tant, el mestre d'educació infantil ha de conèixer el medi que l'envolta i ha de ser capaç de transmetre l'interès per aquest medi. Amb aquesta assignatura, el futur mestre ha d'ajudar l'alumne a conèixer i comprendre com funciona la realitat a través de tasques d'investigació i projectes didàctics que aportin el desig innat d'exploració de l'infant i la seva ànsia de coneixement de les nocions espacials i temporals.</p> <p>El <i>Marc Europeu Comú de Referència per a les Llengües</i> fixa un nivell lingüístic normalitzat per a totes les llengües. En aquesta línia, les noves titulacions especifiquen que el títol de Grau en Educació Infantil, Grau en Educació Primària i Doble Grau han de garantir el nivell C1 de competència lingüística i comunicativa. La persona amb aquest nivell de competència:</p> <p><i>és capaç de comprendre una àmplia varietat de textos extensos i amb un cert nivell d'exigència, i també reconèixer-hi sentits implícits. Sap expressar-se de forma fluïda i espontània sense mostres molt evidents d'esforç per trobar l'expressió adequada. Pot fer un ús flexible i efectiu de l'idioma per a fins socials, acadèmics i</i></p>

professionals. Pot produir textos clars, ben estructurats i detallats sobre temes d'una certa complexitat, mostrant un ús correcte dels mecanismes d'organització, articulació i cohesió del text. (MCER, 2002:26).

És necessari haver cursat i superat l'assignatura Didàctica del Coneixement del Medi per obtenir el certificat de Capacitació en llengua catalana per a l'ensenyament al segon cicle de l'educació infantil i a l'educació primària (CCIP).

Coneixements previs

No hi ha cap requisit normatiu previ. Ara bé, seria convenient que l'alumne tengui assolits coneixements metodològics i didàctics de l'educació infantil. Els alumnes han de demostrar una competència suficient oral i escrita en llengua catalana. El mínim necessari, amb intenció de millorar-lo, és el corresponent al nivell B2 del *Marc Europeu Comú de Referència per a les Llengües*.

Els estudiants han de ser capaços d'elaborar discursos orals i escrits en català de forma coherent i adequada a l'àmbit acadèmic.

Competències - Objectius

Competències

GENERALS

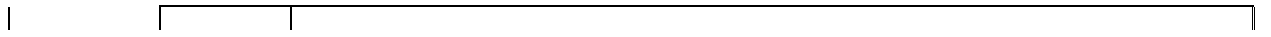
CGI01	Capacitat d'anàlisi i síntesi	
	RA1	Descriu, relaciona i interpreta situacions i plantejaments senzills
	RA2	Selecciona els elements més significatius i les seves relacions en textos complexos
	RA3	Identifica les mancances d'informació i estableix relacions amb elements externs a la situació plantejada
CGI03	Capacitat d'organització i planificació	
	RA1	Planifica el seu treball personal d'una manera viable i sistemàtica
	RA2	S'integra i participa en el desenvolupament organitzat d'un treball en grup
	RA3	Planifica un projecte complex (ex. Treball de fi de grau)
CGI04	Habilitats de gestió de la informació provinent de fonts diverses	
	RA1	Utilitza diverses fonts en la realització dels seus treballs
	RA2	Cita adequadament aquestes fonts
	RA3	Incorpora la informació al seu discurs
	RA4	Gestiona bases de dades rellevants per a l'àrea d'estudi
	RA5	Contrasta les fonts, les critica i en fa valoracions
CGI06	Comunicació oral i escrita en la llengua pròpia	
	RA1	Expressa les seves idees de forma estructurada, intel·ligible i convincent
	RA2	Intervé davant d'un grup amb seguretat i soltesa
	RA3	Escriu amb correcció
	RA4	Presenta documents estructurats i ordenats
	RA5	Elabora, té cura i consolida un estil personal de comunicació, tant oral com escrita, i valora la creativitat en aquests àmbits personals

CGP08	Treball en equip	
	RA1	Participa de manera activa en el treball de grup compartint informació, coneixements i experiències
	RA2	S'orienta a la consecució d'acords i objectius comuns
	RA3	Contribueix a l'establiment i aplicació de processos i procediments de treball en equip
	RA4	Maneja les claus per propiciar el desenvolupament de reunions efectives
	RA5	Desenvolupa la seva capacitat de lideratge i no rebutja el seu exercici
ESPECÍFIQUES		
CEC02	Sòlida formació científica i cultural	
	RA1	Coneix les fites essencials del desenvolupament de la cultura en les seves dimensions tècnica i científica, històrica, religiosa i literària així com els avenços actuals més rellevants en aquests camps.
	RA2	Interpreta i comprèn el món present tenint en compte un ric patrimoni de coneixements científics i culturals.
	RA3	Manifesta una actitud positiva i un elevat interès per activitats culturals (artístiques, científiques, musicals) que s'ofereixen en el seu entorn immediat.
CEC03	Capacitat per organitzar l'ensenyament utilitzant de forma integrada els sabers disciplinaris, transversals i multidisciplinaris adequats al respectiu nivell educatiu	
	RA1	Planifica les seves activitats educatives considerant que els continguts estan vinculats amb altres continguts d'una determinada assignatura i amb els d'altres àrees disciplinàries.
	RA2	Determina estratègies d'ensenyament que emfatitzen les connexions existents entre els diversos continguts curriculars, tant longitudinal com transversalment.
	RA3	Estableix procediments d'avaluació que identifiquen la integració de sabers.
CEC07	Capacitat per desenvolupar la tasca educativa en el marc d'una educació inclusiva	
	RA1	Considera que els èxits educatius han de concernir a tots els alumnes en la màxima mesura que siguin capaços d'assolir.
	RA2	Dissenya les seves activitats d'ensenyament i aprenentatge amb indicacions explícites que permetin atendre la diversitat.

	RA3	Personalitza les intervencions educatives tenint en compte la singularitat de cada alumne.
CEIN33		Conèixer els fonaments científics, matemàtics i tecnològics del currículum d'aquesta etapa 0- 6, així com les teories sobre l'adquisició i desenvolupament dels aprenentatges corresponents
	RA1	Utilitza amb seguretat i precisió els procediments matemàtics propis de la docència en l'etapa d'Educació Infantil (fonamentalment pel que fa al maneig de nombres, la mesura, el desenvolupament del pensament lògic, la introducció a l'ús de símbols convencionals i la geometria).
	RA2	Coneix de manera integrada el conjunt de nocions, idees i conceptes relacionats amb el medi físic, l'acostament a la naturalesa i la cultura i la vida en societat, que serveixen com a marc de referència a la docència en aquesta etapa educativa, en grau suficient com per ser capaç d'explicar-ho a altres persones.
	RA3	Desenvolupa un sentiment de seguretat i autoestima en les pròpies facultats per al maneig d'aquests coneixements, que es concreta en la capacitat de transmetre el gust pel seu aprenentatge i d'adquirir confiança a qui les aprenen.
	RA4	És capaç de fomentar experiències de contacte amb les noves tecnologies i d'iniciació en el seu maneig en l'edat infantil.
CEIN36		Conèixer la metodologia científica i promoure el pensament científic i l'experimentació en el període de 0 a 6 anys
	RA1	Organitza a l'aula d'infantil experiències que, mitjançant l'ús de materials habituals i recursos poc sofisticats, permeten introduir els nins en la manipulació d'alguns fenòmens quotidians i els acosten al comportament experimental que porta a extreure conclusions a partir de senzilles hipòtesis de partida .
	RA2	Maneja diferents estratègies per a l'observació de l'entorn, el coneixement dels éssers vius i de les seves principals característiques, així com les seves funcions i les relacions que s'estableixen entre ells.
	RA3	Interpreta el paper de les matemàtiques com a eina i valora el seu ús com a llenguatge de comunicació entre científics.
CEIN37		Adquirir coneixements sobre l'evolució del pensament, els costums, les creences i els moviments socials i polítics al llarg de la història
	RA1	Té una visió de la realitat humana i social des d'una perspectiva integrada que li permet observar, entendre i estructurar els fets socials.

	RA2	És conscient que la comprensió actual de la realitat humana i social exigeix el concurs de disciplines relacionades amb l'economia, la sociologia, la psicologia, la història de l'art o l'ecologia, i s'esforça per manejar-les.
	RA3	Utilitza la lectura (de llibres, revista, premsa diària i informació a Internet) com a mitjà habitual d'accés al coneixement i es manté al dia de les preocupacions socials i polítiques de la societat.
CEIN38		Conèixer els moments més excel·lents de la història de les ciències i les tècniques i la seva transcendència, així com la influència en l'aprenentatge dels continguts relacionats amb tot això en l'edat infantil
	RA2	És capaç de situar de manera gràfica, en eixos espacials i temporals, les principals fites de l'evolució científica, i els fa servir per seleccionar la informació que pot ser més adequada per a la seva presentació en les activitats d'ensenyament i aprenentatge a l'aula d'infantil.
	RA3	Maneja amb confiança els recursos i sistemes d'informació i comunicació basats en Internet i en el maneig d'ordinadors i és capaç de transmetre als nins seguretat en el seu maneig i proximitat i familiaritat amb aquestes eines.
CEIN39		Elaborar propostes didàctiques en relació amb la interacció entre ciència, tècnica, societat i desenvolupament sostenible, adequades a l'etapa d'Educació Infantil.
	RA1	Gestiona materials (elaborats per associacions de professors, editorials, organitzacions no governamentals, etc.), que faciliten el tractament a l'aula de problemes rellevants de l'actualitat: desequilibris nord-sud, escassetat d'aigua i altres recursos naturals, fam, deteriorament del medi, etc., d'una forma adequada als interessos i possibilitats dels nins de 0 a 6 anys.
	RA2	Avalua la competència de l'alumnat en el maneig d'habilitats pròpies d'aquesta àrea, i té present la diferent importància de les habilitats i rutines procedimentals, el paper de les actituds i valors i altres aprenentatges de tipus més conceptual.
	RA3	Coneix experiències en què docents de diferents etapes educatives elaboren projectes relacionats amb l'eix ciència-tecnologia-societat i té inquietud per informar-se i valorar les possibilitats de portar-los personalment a la pràctica.
CEIN40		Promoure l'interès i el respecte pel medi natural, social i cultural a través de projectes didàctics adequats a les edats de 0 a 6 anys
		Participa en activitats de conservació de l'entorn i coneix les prioritats actuals en qüestions relacionades amb l'ús racional dels recursos, el

RA1	reciclatge, respecte pel medi o els factors relacionats amb el canvi climàtic
RA2	Integra activitats anuals de diversos tipus (dia del llibre, festes populars, Nadal, etc.) en la programació d'unitats didàctiques i sap implicar-se personalment en la planificació col·lectiva que aquestes celebracions solen tenir en el centre escolar.
RA3	Organitza i participa en activitats fora del centre escolar que permeten la descoberta de l'entorn natural i de la localitat en la qual s'ubica el centre, com a mitjà per afavorir el desenvolupament primerenc de l'interès i el respecte pel món que ens envolta.

BLOCS TEMÀTICS I CONTINGUTS

Continguts – Blocs Temàtics

OBJECTIUS:

- Conèixer i interpretar característiques bàsiques del món present i de la societat actual tenint en compte cert bagatge de coneixements científics i culturals.
- Conèixer els conceptes bàsics dels mitjans físic, social i cultural aplicables a l'educació infantil.
- Conèixer amb certa profunditat el medi físic i el medi social propers, com a primer entorn a descobrir pels infants.
- Organitzar activitats didàctiques per a l'ensenyament i experimentació bàsiques de l'àrea a l'aula.
- Utilitzar i elaborar materials específics per a l'estudi i coneixement del medi físic, social i cultural a l'educació infantil.
- Promoure l'interès per l'experimentació i el pensament científic del període de 0 a 6 anys.
- Promoure l'interès per la societat, per la cultura pròpia i per les seves manifestacions artístiques.
- Promoure el respecte per la cultura pròpia i per altres més llunyanes.
- Organitzar i planificar el treball personal i en grup.

TEMES:

I. El medi social i cultural

Bloc 1. El Coneixement del Medi dins el currículum d'Educació Infantil

- Models didàctics d'ensenyament i aprenentatge de l'àrea de Ciències Socials en l'Educació Infantil
- Objectius, continguts i metodologies aplicades en el currículum d'Educació Infantil

Bloc 2. Construcció del coneixement de l'entorn social i cultural

- El descobriment de l'espai. L'entorn immediat (escola, casa, barri), recorreguts i rutes
- El descobriment del temps. El pas del temps històric en la infància. El calendari

Bloc 3. L'aula de Ciències Socials

- Unitats didàctiques, recursos i materials
- El racó de Ciències Socials
- El treball per tallers, per projectes i sortides didàctiques

Bloc 4. L'entorn social de l'infant. Illes Balears

- El medi humà. Població. Cap a la socialització i la interculturalitat
- L'espai rural i urbà. El paisatge humà des de la infància
- Les activitats econòmiques. Evidència i comprensió del territori transformat

Bloc 5. L'entorn cultural de l'infant. Illes Balears

- La història. La consciència i el coneixement del passat
- La festa i el ritus. Possibilitats educatives de la comunitat
- L'art. Descobrir el pensament i l'expressió en museus, ciutats i altres llocs

II. El medi natural

Es treballaran de manera transversal els blocs següents:

1. Biologia i geologia
2. Meteorologia
3. Astronomia
4. Física i química
5. Medi ambient i societat
6. Didàctica de les ciències naturals

Currículum, projectes, tallers, laboratori, espais d'aprenentatge.

METODOLOGIA DOCENT

Aspectes metodològics generals de l'assignatura

Aquesta assignatura combina els continguts teòrics i pràctics necessaris per respondre al seu títol de didàctica. Per aquest motiu i per tal de superar-la cal:

Haver superat l'examen de cadascuna de les parts de l'assignatura (C. Naturals i Ciències Socials) amb un mínim d'un 5. L'examen de C. Socials es realitzarà en el primer semestre i l'examen de C. Naturals es

realitzarà en el segon semestre. L'examen té com a finalitat avaluar l'assimilació dels continguts i la comprensió dels conceptes fonamentals de l'assignatura així com la capacitat d'anàlisi i de reflexió sobre el temari i la capacitat de saber relacionar conceptes.

Aquests exàmens es podran recuperar en la convocatòria de juliol. En cas de tenir una de les parts suspeses, l'alumne es presentarà a la convocatòria de juliol només d'aquesta part.

Haver realitzat la carpeta d'aprenentatge en cadascuna de les parts (C. Naturals i C. Socials) i l'informe amb una nota mínima d'un 5. Es valorarà la presentació, la reflexió i discussió en cadascuna de les activitats realitzades. També es valorarà l'expressió i l'ortografia. Es recorda que totes les activitats pràctiques i les pràctiques de laboratori són obligatòries per poder aprovar l'assignatura.

Haver realitzat el treball didàctic i lliurat el treball pertinent amb una nota mínima de 5. Es valorarà la qualitat de la presentació i l'expressió oral durant l'exposició a classe. Tots els alumnes han de presentar-se el dia de l'exposició.

Es recorda que els estudis de Grau que s'imparteixen al CESAG són presencials i, per tant, és obligatòria l'assistència per a tots els alumnes (punt 2 de l'article 15 del capítol IV, Reglament Acadèmic). La no assistència comprovada i injustificada a més d'un terç de les hores lectives impartides en l'assignatura, pot tenir com a conseqüència la impossibilitat de presentar-se a examen en la convocatòria ordinària del mateix curs acadèmic. En el cas que s'aplicàs aquesta conseqüència, la pèrdua de convocatòria s'estendrà automàticament a la convocatòria extraordinària.

Metodologia presencial: Activitats

Totes les activitats lliurades, així com els exàmens, s'hauran de presentar en català.

És obligatòria l'assistència a sortides culturals que es programin durant el curs

Es valorarà positivament la participació activa de l'alumne a classe.

Es considera una falta de respecte cap al professor la connexió a xarxes socials durant les classes.

Qualsevol actitud que obstaculitzi les dinàmiques d'aula podrà tenir repercussió sobre la nota final de l'assignatura, i pot arribar a ser motiu de suspens. Copiar en un examen és motiu de suspens; l'estudiant haurà de repetir l'examen i haurà d'esperar la convocatòria següent per a la seva presentació.

El plagi d'alguna part o de la totalitat d'un treball és motiu de suspens; l'estudiant haurà de repetir el treball i haurà d'esperar la convocatòria següent per a la seva presentació. Amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització que es pugui demostrar fraudulenta d'alguna de les activitats d'avaluació incloses en l'avaluació d'alguna assignatura comportarà, segons les circumstàncies, un canvi en la seva qualificació que, en els casos més greus, pot arribar a la qualificació de «suspens» en la convocatòria anual. En particular, es considera un frau la inclusió en un treball de fragments d'obres alienes presentats de tal manera que es facin passar com a pròpies per l'estudiant.

RESUM HORES DE TREBALL DE L'ALUMNAT

HORES PRESENCIALS			
Treballs grupals	Lliçons magistrals	Exercicis pràctics/resolució de problemes	Seminaris i tallers (casos pràctics)
10.00	20.00	10.00	20.00
HORES NO PRESENCIALS			
Estudi personal i documentació	Treballs grupals		
50.00	40.00		
CRÈDITS ECTS: 6,0 (150,00 hores)			

AVALUACIÓ I CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

Activitats d'avaluació	Criteris d'avaluació	Pes
EXÀMENS Prova escrita al final de cada semestre	Als exàmens dels dos blocs els alumnes hauran de demostrar l'assoliment dels continguts dels dos blocs a través de preguntes tipus test i/o preguntes obertes de desenvolupament. En aquestes darreres, a més dels coneixements, també es considerarà	50 %

	important la correcció ortogràfica i l'expressió adequada i ordenada de les idees exposades per part de l'alumne.	
TREBALLS GRUPALS I INDIVIDUALS Carpeta Ciències Socials: Carpeta d'aprenentatge (25%) Elaboració d'una unitat didàctica (25%) Carpeta Ciències Naturals: Treball grupal 25% Treball individual 25%	Cada activitat tindrà els criteris propis associats.	50 %

PLA DE TREBALL I CRONOGRAMA

Activitats	Data de realització	Data de lliurament
Carpeta d'aprenentatge	Durant les classes	Cada activitat de la carpeta tindrà una data concreta de lliurament durant el període lectiu del bloc corresponent

BIBLIOGRAFIA I RECURSOS

Bibliografia Bàsica

CABANELLAS, I.; ESLAVA, C. L. (coord.) (2005). *Territorios de la infancia. Diálogos entre arquitectura y pedagogía*, Barcelona, Graó.

COLS, C. (2011). "L'entorn, font de coneixements", a *Infància*, 180, 14-20.

CUENCA, J. M.; ESTEPA, J. (2005). "La caja genealógica: fuentes y tiempo en Educación Infantil. Una propuesta para trabajar con maestros en formación inicial". *Quaderns Digitals*, 37, http://www.quadernsdigitals.net/datos_web/hemeroteca/r_1/nr_609/a_8416/8416.htm

MAJORAL, S. (2004). *Veig tot el món ! Créixer junts tot fent projectes*. Barcelona: AAMM Rosa Sensat. Col. Temes d'Infància, 48.

PAGÈS, J. (1998). "Models i tradicions curriculars en l'ensenyament de les Ciències Socials i de les humanitats: Les finalitats i els valors com opció ideològica" a P. Benejam i J. Pagès (coord.). *Psicopedagogia*

de les Ciències Socials i de les humanitats. Barcelona: UOC.

PICORNELL, C. – RIOS, P. – SUREDA, J. (1990). *Conèixer Palma*, Col·lecció Palma Ciutat Educativa, núm. 1, Departament de Dinàmica Educativa. Ajuntament de Palma, Palma de Mallorca.

TREPAT, C. A., COMES, P. (2000) *El tiempo y el espacio en la didáctica de las Ciencias Sociales*, Barcelona. Graó.

Bibliografia Complementària

Recursos electrònics:

- Portal educatiu de la Conselleria d'Educació del Govern de les Illes Balears. <http://www.weib.caib.es>
- Aprendre a analitzar mitjans de comunicació. <http://www.ciudadaniacritica.wordpress.com>
- Diraya. Talleres de Expresión y Educación Creadora. <http://www.dirayaexpresion.es/>
- Fundació Gadeso. Illes Balears. <http://www.gadeso.org/>
- Televió social. [http:// www.barritv.com](http://www.barritv.com)
- Diraya. Talleres de Expresión y Educación Creadora. <http://www.dirayaexpresion.es/>
- El safareig: educació infantil i natura (AAMM Rosa Sensat). <http://www.elsafareig.org/>
- Senderi-Educació en Valors: <http://www.senderi.org>

En cumplimiento de la normativa vigente en materia de **protección de datos de carácter personal**, le informamos y recordamos que puede consultar los aspectos relativos a privacidad y protección de datos que ha aceptado en su matrícula entrando en esta web y pulsando "descargar" <https://servicios.upcomillas.es/sedelectronica/inicio.aspx?csv=02E4557CAA66F4A81663AD10CED66792>